

คุยได้

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๕๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เอ้า ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ โยมเขาต้องฟังธรรมะ บริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา โยมเขาฟังธรรมะกัน เขาแสวงหาเพื่อบุญกุศลของเขา ถ้าใครมีกำลังสามารถ ปฏิบัติได้เขาก็ปฏิบัติของเขา

เราเป็นฆราวาส เราเห็นภัยในวัฏสงสารเราถึงมาบวช เพราะบวชพระ บวชขึ้นมา เห็นใหม่ บวชแต่ร่างกาย บวชร่างกายเป็นสมมุติสงฆ์ บวชแล้วเราจะประพฤติปฏิบัติ เรา จะประพฤติปฏิบัติเพื่อชำระล้างสิ่งความโง่เง่าแต่ดูในหัวใจของเรา ความโง่เง่าแต่ดูน นะ ถ้าใครมีสามัญสำนึกนี้มันจะเห็นความโง่ของตัวเอง แต่ถ้าใครมันมีกิเลสตัดหาความ ทะยานอยาก มันจะยึดมั่นถือมั่นว่าตัวเองมีปัญญา เราเป็นฆราวาส ฆราวาสเขาถือศีล ๕ ศีล ๑๐ กัน เรามาบวชเป็นพระมีศีล ๒๒๗ อีโก้มันยิ่งสูงขึ้น เพราะเราเป็นพระนะ เป็น พระนะ ฆราวาสเขายกมือไหว้ใจ เขายกมือไหว้เพราะอะไร เพราะศีลเขาต่ำกว่าเขาต่ำกว่า เขายกมือไหว้

แต่ถ้าฆราวาสเขาปฏิบัติของเขาได้ เขามีคุณธรรมของเขา เขาอาจจะสูงกว่าเรากี่ ได้ นี่เพราะว่าเขาบวชใจใจ ฉะนั้น เราบวชเป็นพระมาแล้วเราบวชมาเพื่อประพฤติปฏิบัติ การประพฤติปฏิบัติฟังธรรมๆ เพื่อตอกย้ำหัวใจของตัวเองไง เวลาเราเป็นฆราวาส เราถือ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ ก็ได้ ถ้าเราถือศีลมากขนาดไหนก็ได้เพราะการถือของเรา แต่มันจะเป็น จริงหรือไม่เป็นจริงนั่นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ฉะนั้น พอเราบวชพระมา เราประกาศตน ท่านยกเข้าหมู่ใจ ยกเรามาหมู่คนหนึ่ง คนๆ หนึ่งยกจากฆราวาสให้เข้ามาเป็นภิกษุสงฆ์ ภิกษุสงฆ์ด้วยการยกเข้าหมู่ เห็นใหม่ ญัตติจุดตุตถกรรมยกเข้าเป็นหมู่ แล้วเราบวชโดยสมมุติ เราเป็นพระโดยสมมุติ สมมุติว่า

เป็นพระ ฐานะของความเป็นพระ ถ้าความเป็นพระนี้เป็นพระที่ร่างกาย เป็นพระที่สมณ
 สारูป รูปลักษณะมันบอกว่าเป็นพระเป็นสมณะ แต่หัวใจละ ถ้าหัวใจเป็นสมณะๆ คิดอย่าง
 นี้หรือ

สิ่งที่เขานึกคิดกัน สิ่งที่เขาคิดกัน คุณ คุเวลาศึกษาพระไตรปิฎก หนังสือในธรรม
 ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกมาเป็นสังฆกรรมทั้งนั้น แต่หัวใจของเรา ถ้าเป็น
 พระความรู้สึกนึกคิดมันเป็นอย่างไร ถ้าเป็นอย่างนี้ ที่ว่าฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อ
 ตอกย้ำตรงนี้ไง ตอกย้ำไอ้ความรู้สึกนึกคิด ไอ้ความรู้สึกนึกคิดที่ควบคุมไม่ได้ มัน
 ควบคุมไม่ได้หรอก

มันควบคุมไม่ได้เพราะอะไร เพราะมันอวิชาคือความไม่รู้ จะไปควบคุม
 ตรงไหน เพราะเราไม่รู้ที่เกิดที่ดับจะไปควบคุมที่ไหน เวลามันมานี้มันโถมใส่เราเลย มัน
 มานี้มันมาเป็นลูกๆ เลย แล้วใช้อารมณ์รุนแรงนี้มันทำลายชีวิตของตัวเองยังได้เลย เราไม่
 รู้ที่เกิด มันเกิดมาอย่างไร มันลอยมาจากไหน ฟังธรรมๆ เพื่อตรงนี้ เพราะครูบาอาจารย์
 ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา ท่านจะชี้หน้าเข้าไปไง ชี้หน้าเข้าไปให้เห็นต้นข้าว รากเหง้า
 ของมัน รากเหง้าของมัน เห็นไหม รากเหง้าที่ว่าความรู้สึกนึกคิดนี้มันเกิดมาจากไหน

ความรู้สึกนึกคิด คุณ คุ ในปัจจุบันนี้ทุกคนเคารพคอมพิวเตอร์มาก ว่าสรรพสิ่งใน
 คอมพิวเตอร์มันสร้างสถานการณ์สิ่งใดก็ได้ เขาจะทำวิจัยสิ่งใดเขาอาศัยคอมพิวเตอร์
 เห็นไหม จะเรื่องดินฟ้าอากาศต่างๆ เขาสร้างโปรแกรมเข้าไป แล้วให้มันสร้าง
 สถานการณ์ให้เหมือนจริงขึ้นมา นี่เขาเคารพคอมพิวเตอร์กันนะ เขาเขียนโปรแกรมเข้า
 ไป มันถึงสร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้เหมือนจริงขึ้นมา แล้วเวลาเราศึกษาธรรมขององค์
 สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันอาการที่แสดงออกแสดงออกเป็นอย่างนั้น แล้วเราแสดง
 ออกมาละ ในหัวใจของเราละ เราทำอย่างไร ครูบาอาจารย์ของเราท่านปฏิบัติมาท่านรู้
 ของท่านนะ ท่านรู้ของท่าน

นี่ปริยัติศึกษา ศึกษามาให้ป็นเครื่องดำเนิน ศึกษาไปเพื่อเป็นแนวทาง เห็นไหม
 ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธะ ปริยัติต้องศึกษา ถ้าไม่ศึกษานี้เริ่มต้นเรากำลังๆ เดินหน้าก็ไม่ถูก ถอย
 หลังก็ไม่ได้ ไปซ้ายไปขวาไปไม่เป็นสักอย่างหนึ่ง เราก็ต้องศึกษา การศึกษาทางโลกเขา

บอกการศึกษาทางวิชาการปัญญาเท่านั้นที่จะแก้ไขวิกฤติต่างๆ ทางโลก ทางชีวิต หน้าที่
 การงาน ต้องมีปัญญาทั้งนั้น มีสติมีปัญญาทั้งนั้น

ถูกต้อง ปัญญาให้ความเจริญงอกงามขึ้นมา แล้วถ้าเป็นภวานามยปัญญามันสำคัญ
 กว่านั้น ภวานามยปัญญาขึ้นมามันชำระล้างกิเลส เห็นไหม นี่คูลี การเกิด การแก่ การเจ็บ
 การตาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย
 เราต้องเป็นอย่างนั้นหรือ เวลาไปประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาออกประพฤติปฏิบัติต้องมี
 ฝ่ายตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย เวลาปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์ เรื่องความเกิดแก่
 เจ็บตายมันเป็นเรื่องธรรมดา

ธรรมดาเพราะอะไร เพราะจิตใจมันรู้เท่าหมดแล้ว จิตใจมันสำรอกมันคายของ
 มันออกมาแล้ว สิ่งที่เหลือไว้ เห็นไหม สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ยังมีชีวิตอยู่ ชีวิต
 ที่เหลืออยู่ ชีวิตที่เหลืออยู่ แต่เราที่เป็นนักปฏิบัติขึ้นมาชีวิตที่มีกิเลสตัณหาทะยานอยาก
 นี่การเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย เราต้องเป็นแบบนี้ อยู่ในอำนาจของตัณหาความ
 ทะยานอยาก อยู่ในอำนาจของอวิชชา มันเจ็บแสบปวดร้อในใจไปทั้งนั้น มันอาลัย
 อารมณ์ไปทั้งนั้น มันทำให้น้ำตาไหลพรากไปทั้งนั้น มันมีแต่ความทุกข์กลมในหัวใจ
 ทั้งนั้น มันไม่ธรรมดาหรอก

แต่เวลาประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงขึ้นมาด้วยความเพียร ด้วยความเพียร
 ชอบความวิริยะอุตสาหะของท่าน ท่านทำของท่านขึ้นมาจนชำระล้างกิเลสอวิชชาใน
 หัวใจของท่านหมดสิ้นเลย เห็นไหม การเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย เป็นเรื่องธรรมดา
 เป็นเรื่องธรรมดาก็เป็นผลของวิญญูะใจ ชีวิตที่เหลืออยู่ไง ชีวิตที่เหลืออยู่ เห็นไหม เพราะ
 อวิชชาสิ้นไปจากในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ได้เฝ้าเฝ้ามาแล้ว
 “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความคำริชของเรา เราจะไม่คำริชเจ้าอีกแล้ว เจ้าจะเกิดบนดวงใจของ
 เราไม่ได้อีกเลย”

เพราะสิ่งนั้นถึงวางธรรมวินัยนี้ไว้แล้วเราศึกษา เราศึกษามาศึกษาด้วยอวิชชา
 ศึกษาด้วยความไม่รู้ของเรา ศึกษาเป็นภาคปริยัติก็เป็นทางวิชาการ มีปัญญาเท่านั้น ปัญญา
 ที่จะแก้ไขทุกสิ่งได้ ปัญญาที่แก้ไขทุกสิ่งได้ เวลาเราไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระ
 สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาศึกษามาแล้วก็

เป็นสัญญา สัญญาจะแก้ไขสิ่งใดได้ใหม่ เวลาเหตุการณ์ที่มันเกิดขึ้น เราไปเอาสิ่งนั้นมาเทียบเคียงได้ไม่ทัน มันจะแก้กิเลสของเราได้ใหม่ แต่ถ้ามันเป็นปัญญาของเรา สิ่งใดที่เกิดขึ้นมันมีปัญญา มันแยกแยะในปัจจุบันนั้น มันเห็นผิดเห็นถูก เห็นความโง่งงของตัวเองที่ไปยึดมั่นถือมั่นให้มันเป็นทุกข์ขึ้นมา นั่นละฝึกหัดให้มันเกิดขึ้นมาจากหัวใจของเรา

ถ้าฝึกหัดให้เกิดจากหัวใจของเรา เห็นใหม่ มันก็เป็นโลกียปัญญา ปัญญาที่ด้วยอำนาจวาสนาของเรา ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา เราจะทำความจริงขึ้นมาแล้ว เราเอาความจริงขึ้นมา พูดได้ทำได้ ศึกษาธรรมมาๆ เห็นใหม่ เวลาที่เราศึกษาขึ้นมา ศึกษาขึ้นมาแล้วเรามีปัญญาขึ้นมา มีปัญญาขึ้นมามีปัญหาไว้ทำไมละ มีปัญญาไว้คุยไ้

คุยได้..คุยได้แต่ทำไม่ได้ ถ้าคุยได้ พอคุยได้ก็เอาไว้คุยไ้ เอาไว้คุย สิ่งที่เราเอาไว้คุย ถ้าพูดได้ทำได้ เราคุยด้วย คุยกับใคร เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริงนะ เวลาถ้าจิตเราสงบแล้ว เราเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง เวลามันต่อสู้กัน มันแยกแยะกัน มันคัดค้านกัน ระหว่างกิเลสกับธรรมมันต่อสู้กันในหัวใจนี้ มันสนุกนะ มันสนุก มันเพลิดเพลิน ถ้าจิตมีกำลังนะ

เวลาธรรมขึ้นมามันต่อต้าน เวลากิเลสมันต่อต้านมันทำให้ล้มลุกคลุกคลาน เวลาเรามีสติมีปัญหาขึ้นมาที่เราทำความสงบของใจขึ้นมามีความร่มเย็นเป็นสุข พอร่มเย็นเป็นสุขแล้วมันออกใช้ปัญญาฟาดฟันกับกิเลส ระหว่างธรรมที่มันชำระล้างกิเลส

ธรรมนี้มาจากไหน? ธรรมนี้มาจากการฝึกฝน การประหยัคมัชฌิมา การขุดค้น การกระทำ ธรรมมาจากไหน? ธรรมมาจากสติ สติยับยั้งไว้ จิตที่ส่งออกๆ นี้กำลังของจิต ธรรมชาติของจิตมันส่งออก ส่งออกก็มีสติยับยั้งมันไว้ ยับยั้งมันไว้ กำหนดพุทโธไว้ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิไว้ให้จิตมันมั่นคงขึ้นมา มันมั่นคงขึ้นมามันก็มีความสุข ถ้าจิตมันสงบแล้วมีแต่ความสุข มันไม่โดนกิเลสตัดทอนความทะยานอยากชักนำไป

เวลามันคิดมันพิจารณาของมันไป มันพิจารณาไปโดยกิเลสไ้ พิจารณาไว้ทำไมไ้ เอาไว้คุยกัน เอาไว้คุยว่าฉันรู้อันเห็นไ้ ทำไมต้องเอาไปไว้คุยละ ทำไมไม่ให้มันเป็นความจริงขึ้นมาละ ถ้าความจริงมันไม่คุยไ้ ระหว่างธรรมกับกิเลสมันพัดกันนะ ถ้ามันพัดกันกลางหัวใจนี้มันไม่ได้คุย มันคุยไม่ทัน มันมองไม่ทันเลย

คูลี เวลาเขาต่อสู้กัน เขาชำระล้างกัน เขาจะยิงกัน เขาจะฆ่ากัน เขาทำไม เขาวางแผนซับซ้อน เอ็งจะไปเห็นอะไรเขา เห็นอีกทีก็เป็นศพ คนนี้ตายๆ พอตายแล้วเขาก็ต้องเก็บหลักฐาน หลักฐานนี้แปลไหนแปลตาย แปลตายใครเป็นคนทำให้เขาตาย ตายไปแล้วนี่เขาก็สืบสวนสืบหาผู้กระทำความผิด นั่นเป็นเรื่องทางอาชญากรรมของโลก เขาก็มีตำราของเขา

ที่ว่า โลกนี้ต้องมีปัญญา ปัญญาจะแก้ไขทุกๆ อย่างได้ ก็ปัญญาแก้แบบนี้ไง ปัญญาแก้ไขเรื่องโลกๆ ไง แก้ผลของวิญญูะไง แล้ววิญญูะก็ผูกพันกันไป เพราะมีสร้างเวรสร้างกรรม เราบวชมาเป็นพระ เราบวชเป็นพระนี่ศึกษารธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ศึกษาไว้คุย ศึกษาไว้ทำ ไม่เอาไว้คุย

คูลี เวลาครูบาอาจารย์เราไม่ให้คลุกคลีกัน เก็บปากเก็บงำไว้ กิริยามารยาทเก็บงำไว้เก็บงำไว้ทำไม เก็บงำไว้ไม่ให้กิเลสมันเข้มแข็งขึ้นมา เวลาเราอยากจะชำระล้างกิเลส เราต้องทำให้กิเลสมันอ่อนแอลง ทำให้กิเลสมันไม่เข้มแข็งเกินไปนัก อดนอนผ่อนอาหารนี้ตัดทอนมันทั้งนั้น เวลาเราทำสมาธิ เวลาเราใช้ปัญญาของเรา เราก็อยากได้มรรคได้ผล แต่วิธีการกระทำมีแต่เสริมมันไง เวลาฟืนไฟขึ้นมานี้ใส่แต่ฟืนเข้าไป ไฟมันลุกโชติช่วง มันเผาเลนก็ใส่ฟืนเข้าไป ใส่ฟืนเข้าไปให้ไฟดับๆ

นี่ไง คลุกคลีกันไง มั่วสุมกันไง แล้วก็มีเอาไว้คุยไง คุยธรรมะกันไง คุยธรรมะกลับไปแล้วกึ่งๆ ใจ เอ.. เราพูดไปจะถูกหรือเปล่า ที่เขาพูดมามันไม่ใช่อย่างนั้น นี่เอาไว้คุย ไม่เอาไว้ทำ

ถ้าเอาไว้ทำนะเราศึกษามาพอแรงแล้ว นี่ชมราวาสเขามาวัด มาวัดก็มาเพื่อปฏิบัติ เวลาไป เวลาอยู่ทางโลกก็น้อยเนื้อต่ำใจ เวลาทางคฤหัสถ์มันคับแคบ ทางของภิกษุมันกว้างขวาง กว้างขวาง ๒๔ ชั่วโมงไง เราก็น้อยเนื้อต่ำใจว่าเราเป็นคฤหัสถ์ ทางของเราคับแคบ เวลามาวัดแล้วนี่ ๒๔ ชั่วโมงกว้างขวางแล้ว ทางมันกว้างขึ้นมาแล้วนะ ไสวีย์เลย ฟุ้งเข้าไปเลย

มามั่วสุมกัน ไม่ทำ เติบงกรรมก็คอดก นั่งสมาธิขึ้นมา โอ้โฮ.. เวลาทำไมมันเดินช้าขนาดนั้น ทูบนาฬิกาทิ้งเลย เวลามันทุกข์มันยาก แหม มันเดินเร็วนัก เวลาปฏิบัติขึ้นมา ทำไมมันไม่เห็นเดินสักทีนาฬิกา นี่จะทุบมันทิ้ง นี่อะไร เพราะไม่เอาไว้ทำไง ถ้าเอาไว้ทำ

เราก็น้อยเนื้อต่ำใจมาแล้ว ว่าเรานี้เป็นผู้ที่อยู่ในทางคับแคบ ทางคับแคบเพราะเวลาเป็นเงินเป็นทอง นักบริหารเวลาเป็นเงินเป็นทองทั้งนั้นเลย

เวลาปรึกษาหมอปรีกษาทางการแพทย์ เขาคิดค่าเวลาทั้งนั้น ถ้าเขาคิดค่าเวลา ในการปรึกษาไฉน เวลาเป็นเงินเป็นทอง แล้วนี่เราจะมาปฏิบัติธรรมมันเหนื่อเงินเหนื่อทอง เหนื่อวิชาการใดๆ ทั้งสิ้น เพราะอะไร เพราะมันเหนื่อตาย มันเหนื่อความทุกข์ความยาก ถ้ามันเหนื่อความทุกข์ความยาก ทางจงกรมทางนั่งสมาธิ เราก็อ่แสวงหามาแต่ไหนแต่ไร ก่อนที่เราจะมาปฏิบัติก่อนที่เราจะมาบวช เราก็อ่อยากแสวงหา แสวงหาเวลาที่มัน กว้างขวาง แสวงหาที่เดินจงกรมที่นั่งสมาธิภาวนา

เวลาครูบาอาจารย์ท่านไปเยี่ยมวัดท่านคุณตรงนี้ ท่านคว่ามีทางจงกรมใหม่? คุณ ร่องรอยว่าพระมันได้เดินใหม่ เวลาอยู่บ้านคาดท่านพูดเลย นี่ทางจงกรมเสื่อมันจะนอน อยู่ นั่น คือปล่อยกร้างไฉน ถ้าคนมันเดินจงกรมที่นั่งสมาธิภาวนาทางนั้นเรียบแปบเลย เวลา ครูบาอาจารย์ท่านชมอาจารย์สิงห์ทอง เห็นใหม่ ท่านบอกอาจารย์สิงห์ทองท่านจะคือ ขนาดไหนก็พระหัวดี๊อๆ แต่เวลาปฏิบัติเดินจงกรมทางเป็นร่องเลย ใครจะรู้ใครจะเห็นไม่ สน ใครจะรู้จะเห็นกับเราไม่เกี่ยว เราเดินของเรา เพราะอะไร เพราะเป็นสมบัติของเราไฉน เวลาเขาเอาเงินมากองไว้ ใครนับได้ทำไร ได้ทำนั่น โอ๊ย นับกันใหญ่เลยจะเอาตั้งค์เขา

แต่เวลาความเพียรขึ้นมาเดินจงกรมที่นั่งสมาธิภาวนาของตัวทำไม่ไม่ทำ เดิน จงกรมเหงื่อไหลไคลย้อย นั่นละมันจะขัดเกลากจิตมัน เวลาจิตของเรามันฟุ้งมันซ่าน มันมี ความลุ่มหลงกันไปเพราะมันไม่มีสติปัญญา เห็นใหม่ ไม่ได้จึงพืดมันไซ้ใหม่ ฉะนั้นเรา จะจึงพืดมันแล้ว เราจะจึงพืดกิเลสด้วยจิตของเรา เราเดินจงกรมด้วยฝ่าเท้า นั่งสมาธิด้วย ก้น แต่เวลาเราเดินจงกรมเราจะนั่งสมาธิขึ้นมา นี้ เรายังคับไว้แล้วว่าเราอยู่ตรงนี้ แล้ว จิตใจมันอยู่กับเราใหม่ ถ้าจิตใจมันไม่อยู่กับเราเห็นใหม่ นี้เราจะจึงพืดมันไฉน นี้ทาง จงกรมไม่ไป จะกั้ชั่วโมงจะอยู่ที่นี้ จะคิดไปไหนเอ็งไปเลย กูไม่ไป!..พอไม่ไปเห็นใหม่นี้ จึงพืดมัน แล้วจึงพืดมันได้ใหม่ ถ้ามันมีสติปัญญาเห็นใหม่ เราทำ ไม่คุย ถ้าเอาไว้คุยนี้มัน คุยได้ คุยได้ อวดได้ โม่ได้ แล้วได้อะไรมา ได้แต่ความฟุ้งซ่าน ได้แต่สิ่งที่เป็นตะกอนอยู่ ในใจ

แต่ถ้าเราเดินจงกรมนั่งสมาธิของเราละ มันจะได้ ได้ด้วยความอดอดขัดข้อง กิเลส ถ้าไม่มีใครไปสนใจมัน มันสนุกครึกครื้นอยู่ในหัวใจของเรา มันจะนอนจะกลิ้งจะพลิก จะเพลงอยู่ในหัวใจของเรา สนุกครึกครื้น ไม่มีใครไปสนใจมัน มันสบายของมันนะ จะทำอะไรเจริญตามสบายเลย เราก็สบายใจไป

แต่พอเราตั้งสติ เราจะเข้าทางจงกรม เห็นไหม เราจะควบคุมมันแล้ว ถ้ามันฉลาด มันทำบังเงาซะ ทำไม่รู้ไม่เห็นให้เราเดินจงกรมปลอดโปร่งนะ พอเดี๋ยวพอมันคิดขึ้นมา มันตื่นขึ้นมา มันพลิกเพลงขึ้นมาซะ โอ๊ย ไม่ได้แล้ว เดินมาตั้งนานแล้ว เดินมาจน พอแล้ว เดินจนคนอื่นเขาเดินน้อยกว่าเรา เราเดินมากกว่าเขาแล้ว นี่มันหลอกใจ นี่เวลามันพลิกขึ้นมาจับเลย

เวลาเราจะชิงพืดมันไป เราจะชิงพืดกิเลสไป นั่งสมาธิๆ มันจะคิดขนาดไหนเรื่องของมัน มันจะไปไหนพูดโธอยู่ นี่ ถ้ามันใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาได้มัน เอ็งจะไปไหน ไปทำไม แล้วก่อนที่จะมานี่เอ็งคิดอะไร ก่อนที่จะมาก็บอกว่าจะมาภาวนาไป ก่อนที่จะมาก็บอกว่าการคุณงามความดีไป ก่อนที่จะมาภาวนาก็บอกว่าจะไปฉันจะนั่ง ๓ วัน ๓ คืน ไม่ลุกเลย พอมา ๓ นาทีมันยังนั่งไม่ได้เลย มันเป็นเพราะอะไรละ นี่เวลากิเลส มันตีกลับ เห็นไหม ถ้ามันเอาไว้คุยมันคุยได้ทั้งนั้น เอาไว้คุยประโยชน์อะไร

ถ้าเอาไว้ทำนะ เราทำเราต้องมีสติปัญญา การอาบเหงื่อต่างน้ำ คนที่เขาประสบความสำเร็จทั้งทางโลกและทางธรรม คนที่สำเร็จทางโลก เห็นไหม เขาต้องมีสติปัญญาของเขา เขาไม่เซ่อๆ ซ่าๆ แล้วเขาบอกทำอะไรสิ่งใดก็ประสบความสำเร็จไปทั้งหมด เขาต้องมีสติมีปัญญาแล้วก็ต้องมีกาลเทศะ การควรการไม่ควร การถึงเวลาที่ยังไม่ควรเขาก็ยังระงับไว้ก่อน เวลาการควรขึ้นมาเขาเร่งรีบของเขา เขาทำของเขา เขามีการควรการไม่ควร เขามีการวินิจฉัยว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด สิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ เขาต้องทำมีสติปัญญาของเขา เขาทำสิ่งใดเขาถึงประสบความสำเร็จของเขา

ถ้าความสำเร็จทางธรรมละ คุณสำเร็จทางธรรมสิ เห็นไหม โลกเขาบวชมาแล้วเขาบอกมีคนนับหน้าถือตา เราบวชเป็นพระแล้ว เห็นไหม ใครๆ ก็ยกมือบนบอบ มันทำให้เรามีศักยภาพฐานะสูงส่ง กิเลสมันฟุเลยละ แต่เวลาเข้าป่าเข้าเขาไป เวลาเราไปจุดงค์ของเรา เราไปอยู่ในที่สงัดวิเวกของเรา เราเป็นอะไรตอนนี้ เราก็เป็นพระ เราเป็นพระขึ้นมา

ใครจะมาเชิดชูละ ก็มีเราคนเดียวแหละ แล้วสิ่งที่เราปัจจัยเครื่องอาศัย ฟุ้งนี้ไอนั้นจะขาดแคลน ไอนั้นก็จะไม่มี ไอนั้นก็จะไม่ได้ละ มันวิตกกังวลไปหมด ถ้าวิตกกังวล แล้วเรามีสติปัญญาสู้กับมันไหมละ

เวลาเราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราก็อยากจะพ้นจากทุกข์ แล้วพ้นจากทุกข์อะไรเป็นทุกข์ อะไรเป็นทุกข์ ก้อนไม้เป็นทุกข์หรือ ก้อนหินเป็นทุกข์หรือ วัตถุธาตุสิ่งใดเป็นทุกข์ละ มันไม่มีหรือ มันก็มีหัวใจของคนเป็นทุกข์ ถ้าหัวใจของคนเป็นทุกข์แล้วเราก็จะปฏิบัติ เราก็จะสู้กับมันอยู่นี้ แล้วสู้กับมันเวลาจะเอาจริงเอาจังขึ้นมาทำไมมันถึงได้แต่สายขนาดนี้ ทำไมมันวิตกกังวลขนาดนี้ ถ้าคนอ่อนแอ อ่อนแอก็ เอ้อ..สีกไปเป็นฆราวาสดีกว่า เราก็มีโอกาสทำบุญกุศลของเรา นี่มันก็ไปนุ่นเลย

แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเราละ สิ่งที่ว่าทางคับแคบกับทางกว้างขวาง เราก็แสวงหาของเรามาอยู่แล้ว แล้วครูบาอาจารย์ที่ท่านประสบความสำเร็จทางธรรม ท่านผู้ของท่าน ท่านทำจริงของท่าน ท่านอยู่ป่าอยู่เขาของท่าน ทุกคนเกิดมาเป็นคน คนมันเกิดมาจากไหน ทุกคนเกิดมามีพ่อแม่ทั้งนั้นนะ ทุกคนเกิดมาก็มีภาระรับผิดชอบทั้งนั้น แต่ทำไมเราตัดใจได้ละ เราตัดใจได้ว่ามีคนดูแลแทนเราก็ได้ ตัดใจได้เพราะว่าท่านอยู่ของท่านเองก็ได้ เราก็มีความคิดถึง เห็นไหม

แต่เราจะเอาใจเราไว้ในอำนาจของเราไป เราจะปฏิบัติตามความจริงของเราไป ถ้าปฏิบัติตามความจริง ถ้ามันเกิดปัญญาขึ้นมา เห็นไหม มันเกิดปัญญาขึ้นมา นี่ผู้ที่ประสบความสำเร็จทางธรรม มันก็ต้องมีปัญญา ปัญญาปัญญาอะไร ปัญญาแก้หาโอกาสไป ปัญญาแก้หาโอกาสให้ตัวเองอยู่กับที่แล้วเข้าทางจงกรม ไอ้อย่างนี้มันไม่ใช่ปัญญาฆ่ากิเลสหรือ ไม่ใช่กิเลส ไม่ใช่อะไรทั้งสิ้น ไอนี้มันสามัญสำนึก คนเขาก็คิดได้ เรามาวัวเป็นพระเราก็คิดได้ คิดได้เหมือนกัน มันยังไม่เห็นกิเลสตรงไหนเลย

เพียงแต่ว่าถ้ามันไม่มีจุดยืน เห็นไหม ไม่มีสติปัญญามันก็จะไหลไปกับเขา เอ้อ ก็คนบวชมาทั้งนั้น บวชแล้วเขาก็อยู่โลก บวชแล้วเขาก็อยู่สุขสบายของเขา ทำไมเราต้องมาทุกข์มายาก เวลาปฏิบัติว่ามันทุกข์มันยากทั้งนั้น ไม่บอกเลยว่ากิเลสมันทุกข์มันยาก เวลากิเลสมันนอนอยู่บนหัวใจของคน มันจี้มันขบมันถ้ำอยู่บนหัวใจของคน เราไม่รู้ไม่เห็นกับมัน มันก็สบายใจเห็นไหม มันปล่อยให้เราได้สะดวกใจ เห็นไหม บวชเป็นพระแล้วมี

คนนับหน้าถือตา โอ๊ย มีความสุขมากเลย โอ๊ย ทำอย่างไรก็ได้เลย ไม่รู้เลยว่าสร้างเวรสร้างกรรมไปทั้งนั้น

เพราะสิ่งที่เราได้อาศัยเจือจางมันมาจากไหน เวลามันมาจากบุญกุศลของเขานะ เขาคิดของเขา เขามีเจตนาของเขา เขาได้เสียสละของเขา เสียสละให้เพื่อใคร..ให้ผู้ทรงศีล ให้ผู้มีศีล ให้ผู้มีศีลได้ประพฤติปฏิบัติ คุณเวลาพระเจ้าพิมพิสารคุยกับเจ้าชายสิทธัตถะสิ เห็นไหม “ออกมานี่โดนเขาปฏิบัติมาซะใหม่ ให้กองทัพไปครั้งหนึ่งให้เจ้าชายสิทธัตถะไปเอาสมบัติคืน” เจ้าสิทธัตถะบอก “ไม่ใช่ ออกมานี่ออกมาเพื่อแสวงหาโพธิญาณแท้ๆ เลย ออกมาเพื่อสังฆกรรมเลย”

“ถ้าอย่างนั้น ถ้าได้สังฆกรรมแล้วให้กลับมาสอนด้วย ให้กลับมาสอนด้วย” เห็นไหม พระเจ้าพิมพิสารสัญญาไว้กับเจ้าชายสิทธัตถะเลย ว่าถ้าเจ้าชายสิทธัตถะเวลาตรัสรู้ธรรมแล้วให้กลับมาสอนด้วย

โยมชาวพุทธก็เหมือนกัน เขาทำบุญกุศลอยู่ เขาทำบุญกุศลให้พระได้ประพฤติปฏิบัติ เขาให้พระนี้ศึกษาธรรม ศึกษาธรรมขึ้นมาให้มันเป็นคุณงามความดีในใจ ถ้ามีความดีในใจแล้วนี่ หนึ่ง เราปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เวลากิเลสตัดหาความทะยานอยากที่มันคั่นร่นในใจ มันกรีกโครม มันโคคโครมๆ อยู่ในใจนี่มันทุกข์มันยาก ถ้าเรามีสติมีปัญญาเอามั่นไว้ เห็นไหม หนึ่ง เราเอามั่นไว้ได้ นี่พอเอามั่นไว้ได้หนึ่ง ถ้าเราพิจารณาได้ด้วยชำนาญในวิสี เห็นไหม สัมมาสมาธิ เวลาเราเอาจิตนี้ออกฝึกหัดใช้ปัญญา จะเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ตามความเป็นจริง แล้วพิจารณาของมันเป็นอย่างไรร

ถ้าเราพิจารณาของเรา ถ้ามันประสบความสำเร็จมันก็โศคาปตติผล พิจารณาต่อเนื่องกันไปสภิกาคามิผล อนาคามิผล อรหัตตผล เห็นไหม ชาวบ้านเขาต้องการตรึงนี้ ใง ต้องการให้เราประพฤติปฏิบัติใง แล้วสิ่งที่ประพฤติปฏิบัติเอามาสอนฉันด้วย เอามาบอกฉันด้วย นี่สิ่งที่เขาสละเสียสละมานี้ก็เพื่อประโยชน์กันแล้ว ประโยชน์เป็นบุญกุศลของเขาเพราะเราได้ทำจริง เพราะปัจจัยเครื่องอาศัยเราใช้ประโยชน์จริง ประโยชน์จริงใช้เพื่ออะไร ใช้เพื่อดำรงชีวิต ใช้เพื่อดำรงชีวิตแล้วทำไม ดำรงชีวิตแล้วมาประพฤติปฏิบัติ ประพฤติปฏิบัติทำไม ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันรู้ธรรมเห็นธรรม ให้มันเป็นสัจจะ

ความจริง เห็นตามความเป็นจริงแล้วเราก็มีความสุข เราก็มีสัจธรรมในหัวใจของเรา เพราะเรามีสัจธรรมในหัวใจของเรา เราถึงเอาสิ่งนี้เผยแผ่ได้ไง

เขารอตรงนี้ เขารอตรงที่ว่ามิแล้วบอกฉันด้วยบอก มิแล้วบอกฉันด้วย เห็นไหม เขาไม่ได้เอาไว้คุย เขาเอาไว้ประพฤติปฏิบัติ

แต่ถ้ายังไม่มีไม่ต้องไปคุย เพราะเรายังไม่มี เพราะยังไม่มี เห็นไหม ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรมหันหน้าเข้าป่าเข้าเขา หันหน้าเข้าสู่ความสงัดวิเวก สิ่งนั้นเป็นโทษนะ การคลุกคลีก็ทำให้จิตใจฟุ้งซ่าน การไปแบกรับภาระ ไปรับข้อมูลข่าวสาร จิตใจมันฟุ้งไปหมด เดี่ยวเรื่องนั้น เดี่ยวเรื่องนี้ เราจะรักษาใจเรา ทำไมจุดไฟเผามันล่ะ เวลาเขาจะรักษาใจเขาซักฟืนออกๆ ทั้งนั้น เขาไม่เอาฟืนสุมเข้าไปหอรอก เขาไม่เอาข้อมูลข่าวสารสิ่งทีอะไรสุมมันเข้าไปหอรอก เราจะรักษาใจเรา เราเอาแต่เรื่องกิเลสตัดหาคความทะยานอยาก ทับถมมันเข้าไป แล้วก็บอกว่าฉันมีปัญหา ฉันจะแก้ไข ฉันจะถอดถอน ถอดถอนทำไม เอาแต่เชื้อโรคเอาแต่สิ่งที่เป็นกิเลสตัดหาคความทะยานอยากสะสมเข้าไป ทำไมไม่สำรอกไม่คายมันออก แล้วสำรอกอย่างไร

นี่เราก็สงสัย ญาติโยมก็สงสัย ญาติโยมเขาทำบุญตรงนี้ขึ้นมา ก็ให้นักปฏิบัติปฏิบัติขึ้นมาให้หายสงสัย แล้วหายสงสัยถึงจะรู้ว่าสิ่งใดที่จะยับยั้งความฟุ้งซ่านในใจได้ แล้วความฟุ้งซ่านในใจเวลาสิ่งที่เราเป็นกันอยู่ เห็นไหม อะไรเป็นสมาธิ อะไรที่เป็นสมาธิ สมาธิให้คุณสมบัติอย่างไร สมาธิให้ความสุขกับใจอย่างไร แล้วเป็นสมาธิแล้วนี้ เวลามันส่งออก มันออกไปรับรู้ ออกไปรับรู้อารมณ์ ถ้าเป็นสมาธิมันไม่รับรู้อารมณ์ มันปล่อยวางอารมณ์เข้ามา แล้วเวลามันออกรู้ล่ะ สถานการณ์รู้ แล้วมันรู้อย่างไร

แต่ถ้ามันมีความชำนาญเป็นสัมมาสมาธิ เวลามันออกรู้นี้ออกรู้ด้วยสติด้วยปัญญา เราบริหารจัดการไง ถ้าบริหารจัดการมันก็งานชอบใจ ความชอบธรรม ถ้าความชอบธรรมเกิดขึ้นมันก็เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ตามความเป็นจริงเกิดขึ้น มันก็เกิดเป็นมรรค ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคญาณ มรรคโค มรรคเป็นทางอันเอก ทางอันเอกที่เราแสวงหากันอยู่ที่นี่ แสวงหาทางอันเอก เห็นไหม ทางอันเอกก็ไปทางหลวงไง ทางหลวงนี้เขาทำไว้ให้แล้ว นี่ตรงดิ่งเลย ยิ่งทางค่วนขึ้นไปนี่เหยียบได้เต็มทีเลย ไร่ทางนั้น มันทางสาธารณะ ทางเอาไว้สัญจร

แต่ทางที่ชำระล้างกิเลสมันเป็นทางของใจ ใจที่มันปฏิสนธิ เห็นใหม่ ปฏิสนธิจิต
กำเนิด ๔ แล้วกำเนิดมาเป็นเราอยู่นี้ แล้วเราจะแสวงหาเข้าไป แสวงหาเข้าไป เห็นใหม่ คุณ
ติ พ่อแม่ปู่ย่าตายายท่านก็เป็นสิ่งมีชีวิต เพราะมีเวรมีกรรมมันถึงมากำเนิดในครรรค์ กำเนิด
แล้วก็มาเป็นเรา เป็นเราเห็นใหม่ นั่นละสายบุญสายกรรม นี่ผลของวิญญูะ

ผลของวิญญูะมันก็เป็นเรื่องหนึ่งนะ ผลของวิญญูะนี่ผลของการเวียนว่ายตายเกิด
ในวิญญูะนี้ ด้วยบุญกุศลด้วยบาปอกุศลของคนเกิดตามอำนาจของกรรม แต่วิธีปฏิบัติละ
เวลาปฏิบัติขึ้นมา เห็นใหม่ นี่ทางอันเอก มรรคโคๆ เวลามันมีโลกกับธรรม เวลาเรามี
สัมมาอาชีวะ เราเลี้ยงดูพ่อแม่ เราทำสิ่งใดต่างๆ มันก็เป็นงานทางโลก แต่งานทางโลกไป
ทำให้เห็นสภาพคนแต่ละคนแก่คนเจ็บไข้ได้ป่วย เห็นแล้วมันสลดเวช มันก็เท่ากับพิจารณา
ปลงธรรมสังเวชไป ปลงธรรมสังเวชขึ้นมาถ้ามันย้อนเข้ามาในใจนี้ ย้อนเข้ามาในใจ ถ้า
มันย้อนเข้ามาในใจมันจะเจอทางไง เพราะทางอันนี้เป็นทางของเรา ทางอันนี้ปฏิสนธิจิต
เพราะปฏิสนธิจิตมีอวิชชามืดบอด มันถึงกำเนิด มันถึงจุด

ถ้าเรามีสติปัญญาละ แล้วสติปัญญามันมาจากไหน สติปัญญามันจะค้นหามาจาก
ไหน ถ้าเราไม่ภาวนา มันไม่เกิดภาวนามยปัญญา มันจะเอาอะไรไปแยกแยะละ มันก็ยัง
แยกแยะไม่ได้ ถ้าแยกแยะไม่ได้ เห็นใหม่ เราก็สงสัย แล้วสงสัย คนสงสัยเอาความสงสัย
ไปเพื่อแผ่ใคร เขาไม่ต้องการ เขาต้องการเราชี้บอกทางนะ ทางอย่างไร ทางที่จะไปเป็น
อย่างไร แล้วทางนี้จะไปอย่างไร

ในเมื่อสิ่งที่เป็นนามธรรมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว ถึงได้บอก
ว่าให้เรากำหนดกรรมฐาน ๔๐ ห้อง นี่พุทโๆ เห็นใหม่ ระลึกพุทธานุสติ ในเมื่อมันเป็น
นามธรรม มันเป็นนามธรรมแล้วเราจะไปจับกันที่ไหน ถ้าเรากำหนดพุทโๆ เห็นใหม่
ชัดแล้ว นี่สิ่งที่เป็นนามธรรมมันกระจายไปทั่ว มันส่งออก ถ้าเราพุทโ ใช้ปัญญาอบรม
สมาธิ พุทโๆ พุทโๆ ไปนี้ แต่ตั้งสติดีๆ นะ อย่าทำสักแต่ว่า ถ้าทำสักแต่ว่านี้ก็พุทโแล้ว
ตั้งสติก็แล้ว มันจะคุย มันจะคุย พุทโๆ ก็แล้ว ทำทุกอย่างก็แล้ว ทำทุกอย่างหมดแล้ว อด
อาหารก็อดแล้ว แล้วทำยังไงต่อละ

เพราะเราไปคิดอย่างนั้นไง แต่ถ้าเราตั้งสติของเรา สิ่งที่เราทำมา คุณติ เขาจะฝึกหัด
การฝึกหัดช่างหรือฝึกหัดผู้ที่ชำนาญในวิชาชีพวิชาใดวิชาหนึ่ง เขาต้องมีประสบการณ์

ของเขา คนทำงาน เห็นใหม่ เวลาเขาสัมภาษณ์ เคยผ่านงานมา ๕ ปี ๑๐ ปี แล้วมีการเซ็นต์รับว่า ๕ ปี ๑๐ ปีนี้เขามีสติปัญญา เวลาเขาตั้งเงินเดือนของเขา เขาก็ต้องมีตามวุฒิภาวะตามประสบการณ์นั้น นี่เขายังต้องมีประสบการณ์ของเขา

นักบินนะ เขามีชั่วโมงบินของเขา แล้วจิตใจเราละ นี่พุทโธ ปัญญาอบรมสมาธิ ชั่วโมงบิน ชั่วโมงบินของเรามันต้องมีสิ นี่บอกว่าชั่วโมงบินก็ผู้โดยสารไง นักบินเขามีชั่วโมงบินของเขา ผู้โดยสารในเครื่องบินเขาไม่ได้มีชั่วโมงบินของเขา ชั่วโมงบินของเขา เขาก็สะสมเต็ม ใอนั้นเขาจะซื้อตั๋วใหม่

แต่ของเราไม่ใช่ ของเราไม่ใช่ ของเรานักบินต้องมีประสบการณ์ไง ถ้าพุทโธมันไม่ได้ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิมันไม่ลง ไม่ลงเราก็ต้อง เห็นใหม่ เราบินแล้วเอาเครื่องบินขึ้นได้ใหม่ ลงได้ใหม่ ประสบความสำเร็จใหม่ นี่ก็เหมือนกัน พุทโธแล้วจิตมันลงใหม่ ถ้าไม่ลงมันก็ต้องหาวิธีการ ทำไมเครื่องบินเราขึ้นไม่ได้ เอ้า เครื่องบินขึ้นไม่ได้ ช่างซ่อมมันซ่อมบำรุงไม่ดี เครื่องบินมันเสียหายขึ้นไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน พุทโธๆ แล้วจิตมันลงไม่ได้ จิตลงไม่ได้เพราะอะไร เพราะกิเลสมันหนา เพราะมันหยาบ เพราะมันไม่มีสติ มันไม่หาอุบาย มันไม่หาวิธีการเลย สักแต่ว่าทำ เวลาเครื่องบินมานี้เครื่องบินเพื่อขึ้นลง ใอนี้แค่ตดตดล็อกเครื่องบิน เป็นแค่ตดตดล็อกงมีแต่รูปเครื่องบิน ไม่มีตัวเครื่องบินไง แล้วก็เอาอย่างเขา จะเอาอย่างเขา

เวลามันเรียกกร้อง กิเลสมันเรียกกร้อง เห็นใหม่ นี่ศึกษาธรรมไว้คุยใจ คุยว่าฉันได้ทำแล้ว ทุกอย่างทำแล้ว ถ้าทำแล้ว พอทำเสร็จแล้ว... มีนักปฏิบัติเยอะมากนะ พอปฏิบัติสุดกำลังแล้วบอกว่ามรรคผลไม่มีแล้วละ ทำไม? ก็ฉันทำแล้วมันไม่ได้ ไม่มีอยู่จริงหรือฉันทำไม่ได้ ...มันเป็นไปไม่ได้หรือ ถ้ามันไม่มีอยู่จริงพระศรีอริยเมตไตรยมาตรัสรู้ได้ยังไง อนาคตวงศ์วงศ์ต่อไป จากของเรานี้ ๕ องค์ แล้วยังไปข้างหน้าอีก ถ้ามันไม่มีมันจะไปอย่างไร

แต่ตัวเองเวลาปฏิบัติแล้วนี้ล้มลุกคลุกคลาน บอกมันไม่มีแล้ว มรรคผลไม่มี ไม่มี เพราะอะไร เพราะปฏิบัติแล้ว ปฏิบัติแล้วทำไม ปฏิบัติแล้วมันไม่มี ทำอย่างไรก็ไม่ได้ พอทำไม่ได้มันก็เป็นผู้ที่อภิวาสนา พออภิวาสนาจิตใจหยาบกระด้าง จิตใจหยาบกระด้างก็เชื่อ เชื่อแค่กิเลสมันปั้นแต่งให้มา กิเลสมันปั้นแต่งให้มา กิเลสมันควบคุมแม่แต่

การปฏิบัติ เวลาปฏิบัติกิเลสมันก็ครอบงำมา พอครอบงำก็ปฏิบัติอยู่ในกรอบของมัน ปฏิบัติอยู่ในกรอบของกิเลส

คำว่ากรอบของกิเลส ก็มันกลัวทุกข์กลัวยาก กลัวลำบากกลัวลำบาก ปฏิบัติก็พอ เป็นพิธีกรรม เวลามันปฏิบัติมันก็อยู่ในกรอบของกิเลส แล้วเวลาปฏิบัติแล้วจะเอาผล เวลาจะเอาผลขึ้นมา ก็บอกว่าจะเป็นความจริง แล้วจะเอาความจริง ความจริงมาจากไหน พอไม่ได้ ความจริงไม่ได้ ไม่ได้ก็ฉันปฏิบัติแล้วไง นี่ไง ที่บอกว่าเป็นวิทยาศาสตร์ๆ เขา คิดกันอย่างนั้น ทำสมบุรณ์แล้ว คนเยอะมาก บอกว่าเวลามรรค ๘ สติกำลังเท่าไร สมาธิเท่าไร กำลังเท่าไร แล้วก็จะคำนวณมาให้พอดี

เพราะอะไร เพราะมีการศึกษา ปัญญาที่เขาเอาไว้แก้ไขวิกฤตทางชีวิต เขาเอาไว้แก้ไขวิกฤตในวิชาชีพของเขา แต่ในเวลาเราศึกษามาเรามีปัญญาขึ้นมา กิเลสมันก็เอามาใช้ซะ ว่าได้สมาธิเท่าไร ปัญญาเท่าไร อันนี้มันคิดเป็นวิทยาศาสตร์ คิดแบบว่าเราจะฆ่ามัน เราจะกำจัดมัน เพราะเราไม่ชอบกิเลส เราไม่ชอบความลึกลับสงสัยในใจของเรา เราอยากจะทำลายมันให้หมด ให้หัวใจนี้ผ่องแผ้ว ให้สะอาดบริสุทธิ์หมด แล้วเราก็คิดคำนวณ คำนวณว่าเราจะทำมันอย่างไร

นี่ไง ถึงบอกว่าทางโลกนี้ ทางวิทยาศาสตร์นี้ คำนวณได้นี้ พระพุทธเจ้าทำอย่างไรถึงเป็นพระพุทธเจ้าได้ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ท่านทำอย่างไรถึงเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาได้ เราก็จะทำก๊อปปี้แบบนั้นเลย ไม่มีทาง ไม่มีทาง เพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาพระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร พระอัสสชิฝึกหัดจนเป็นพระโสดาบันแล้ว เอามาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เดินเข้ามาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า นั่นไง อัครสาวก เบื้องซ้ายเบื้องขวาของเรามาแล้ว ยังไม่ได้เป็นพระอรหันต์เลย เพราะอะไร เพราะท่านทำของท่านมา เวลาพระโมคคัลลานะพระสารีบุตรท่านตั้งเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวา เห็นไหม พระต่อว่า พระพุทธเจ้าบอกว่า “ของของเขา พระพุทธเจ้าไม่ได้ตำเอียง ของของเขา เขาสร้างของเขา”

คำว่าของของเขา อำนาจบารมีของเขา เขาสร้างของเขามา เขาสร้างของเขามา พระโมคคัลลานะพระสารีบุตรเขาสร้างของเขามา แล้วเราก็ไปศึกษาผลประโยชน์ของเขา

แล้วเราจะทำให้เหมือนอย่างนั้น ทางวิทยาศาสตร์ก็อบปีมาๆ เอ็งได้สร้างอย่างนั้นมาหรือ เอ็งมีวาสนาแบบพระสารีบุตรหรือ เอ็งว่าเอ็งมีวาสนาอย่างนั้นหรือ เอ็งว่าเอ็งสร้างบุญกุศลมาทำองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือ เอ็งได้ทำอย่างนั้นมาหรือ เอ็งได้ทำมาหรือเปล่า

ไม่ได้ทำ ไม่ได้ทำแต่ศึกษาไป พอศึกษาๆ ด้วยกิเลสไป เอาไว้คุยไป อยากจะคุย อยากจะโม้ อยากจะอวดไป พอศึกษามาแล้วนี่วิทยาศาสตร์ว่าอย่างไร ท่านทำอย่างไร แล้วก็อบปีเลย จะเอาอย่างนั้นเลย วิทยานิพนธ์อยากจบปริญญาเอก ก็ไปเอาวิทยานิพนธ์ในหอเก็บวิทยานิพนธ์เลย ลอกแม่่งทุกวิทยานิพนธ์เลย เอามารวมกันเป็นยอดวิทยานิพนธ์ไป แล้วเราก็ตั่ง ได้ไหม? เขาให้เอ็งไหม ไม่มีทาง

อันนี้ เห็นไหม ถ้าเอาไว้คุยมันเป็นแบบนี้ เวลาปฏิบัติปฏิบัติอยู่ในกรอบของกิเลสไป กิเลสมันครอบงำ ฉะนั้น เราปฏิบัติตามความเป็นจริงนะ เราพยายามปฏิบัติตามความเป็นจริง ฟังธรรมๆ ฟังธรรมไม่ใช่ฟังให้จิตใจแห้งแล้งนะ เวลาฟังไปฟังมานี้ โอ๊ย อย่างนี้ไม่ปฏิบัติ อย่างนี้ไม่ไหว ถ้าฟังธรรมอย่างนี้ เขาไม่ได้ฟังอย่างนี้ เขาฟังกระดุ้น กระดุ้น เห็นไหม หนึ่ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นมนุษย์ พระโมคคัลลานะพระสารีบุตรท่านเป็นมนุษย์ท่านสร้างของท่านมา เราก็สร้างของเรามา ท่านสร้างของท่านมา เวลาท่านฟังพระอัสสชิทีเดียวท่านเป็นพระโสดาบันเลย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการจนเป็นพระอรหันต์ทั้งหมดเลย ทำได้อะ ท่านก็เป็นมนุษย์เหมือนกัน เราก็เป็นมนุษย์เหมือนกัน

เราเป็นมนุษย์เพราะเราได้สร้างบุญกุศลเราถึงได้เป็นมนุษย์ มนุษย์สมบัติ ถ้าไม่ได้สร้างบุญกุศลมา ไม่มีเหตุจะเป็นอย่างนี้ไม่ได้หรอก ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ การเกิดมาเป็นมนุษย์ต้องมีที่มาที่ไป แล้วเราเกิดมาแล้วนี่ มนุษย์เกิดมามหาศาลเลย เกิดมาแล้วเขาก็หลงใหลอยู่ทางโลก เราเกิดมาแล้วเราเป็นมนุษย์เหมือนกัน เราเสียสละมามาวงศ์เป็นพระ บวชเป็นพระทำไม บวชเป็นพระเพื่อจะประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา ถ้าปฏิบัติได้ก็ตามความจริงขึ้นมา

ครูบาอาจารย์หลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นท่านทำของท่านประสบความสำเร็จมาแล้ว เราก็จะทำของเราให้ประสบความสำเร็จ เราก็มีมานะของเราสิ เห็นไหม ฟังธรรมๆ เพื่อ

กระตุนนะ พังกรรมให้เราองอาจให้เรากล้าหาญ ให้เรามีสติปัญญา แล้วองอาจกล้าหาญอะไร จะไปแบกอะไร จะไปแบกหินแบกทราย จะไปแบกเพชรนิลจินดาที่ไหนล่ะ มันก็จะแบกปัญญา แบกศีลสมาธิปัญญา องอาจกับหัวใจ องอาจกับทางจงกรม องอาจกับการนั่งสมาธิ องอาจ..ถ้าจิตสงบแล้วเข้าไปเห็นจิต องอาจกับหัวใจของตัว องอาจกับพญามาร พญามารที่มันครอบงำในใจนะ เวลาเข้าไปรู้ไปเห็นขึ้นมา มันเป็นอย่างนี้ นี่หลานมาร ลูกมาร พ่อมาร ปู่มาร เวลากิเลสมันหยาบละเอียดต่างๆ เข้าไปต่อสู้อกับมัน นี่มันเห็นเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป เพราะอะไร

เพราะทำจริงใจ ไม่ได้คุย ทำๆ ทำจริงๆ ทำจริงๆ มีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ แต่ถ้ามันเป็นทางโลกๆ มันพยายามจำ พุคอะไรจับให้หมดเลย จำให้ได้ เอาไว้ทำไม เดียวกลัวลืม เอาไว้ไปคุย มันคุยได้ มันไม่ทำใจ

แต่ถ้าทำนะ เวลาทำก็เป็นจริงขึ้นมา นี่สติปัญญาเป็นอย่างหนึ่ง สติปัญญาที่มันเกิดขึ้นนี่เป็นอย่างหนึ่ง เวลาปฏิบัตินะ สตินะ มันสะท้อนใจเลยนะ ถ้าสติมันมารุนแรงก็ โอ้อโฮ ทำไมเราโง่ได้ขนาดนี้ ทำไมเราปล่อยใจเราขนาดนี้ล่ะ ทำไมมันผิดพลาดได้ขนาดนี้ ถ้าสติมันมานะ มันสังเวชนะ สติแล้วมันปล่อยหมดเลย แล้วถ้าพุทโธๆ ถ้าพุทโธไม่ได้ก็ ล้มลุกคลุกคลานอย่างนี้ แต่ที่สู้มันไม่ถอย ถ้าจิตมันสงบเข้ามา โอ้อโฮ มันมหัศจรรย์ มันมหัศจรรย์

นั่นมันคืออะไรล่ะ สิ่งที่มันเกิดขึ้นมา นี่ปัจเจกตั้ง สันทกฐิติโก รู้จำเพาะในหัวใจเลย ปัจเจกตั้งคือมันสัมผัส มันรู้จริง แต่ถ้าเราไปศึกษามาๆ มันก็คาดก็หมาย คาดหมายไว้ทำไม คาดหมายไว้แงๆ นะ แต่ถ้าเราเป็นจริงขึ้นมาเห็นใหม่ เป็นจริงขึ้นมาจากไหน เป็นจริงขึ้นมาจากสติ จากกิริยาของใจ มือไม้มันทำงานแต่เป็นวัตถุ เวลาทำงานของใจมันเป็นสติ อารมณ์ สติ เห็นใหม่ อารมณ์ความรู้สึก ว่าความคิดๆ แล้วมันจะมีสติมันปล่อย มันโล่ง มันโถง

แต่เวลาความคิด เห็นใหม่ เริ่มต้นเราก็ไม่รู้ที่มาที่ไป มันเกิดอย่างไร ความคิดมันเกิดมาจากไหน เกิดอย่างไร เกิดมาแล้วทำไมมันทุกข์ยากขนาดนี้ ถ้ามันพุทโธๆ พุทโธมันก็เป็นคำบริกรรม เวลามันสงบเข้ามาเราเห็น เพราะมันบริกรรมมันถึงสงบ เพราะมันบริกรรมมันถึงมีสติ ถ้ามันบริกรรมมันถึงควบคุมบริหารจัดการได้ พอมันบริการจัดการ

ขึ้นมา ใหม่ๆ มันก็ลุ่มลูกคลุกคลาน ชำนาญในวิถี เห็นเข้าเห็นออกบ่อยๆ เข้า เวลามันเข้า ไม่ได้มันก็ทุกข์ยากขึ้นมา พอมันเข้าได้มันก็สุขสุดยอด สุดยอดก็อยากได้อีกอยากดีขึ้นมา ก็เลศก็ซ่อนกิเลส ค้นหาซ่อนค้นหาทับขึ้นมา ก็ทำไม่ได้อีก ก็ละวาง ทำตามเป็นจริง เอ้อ พอทำนั้นเป็นจริงขึ้นมา ไม่ต้องการอะไรทั้งสิ้น มันก็เป็นอีก เห็นใหม่ พอเป็นขึ้นมา เอา อีก อยากอีก

มันต้องโดนอย่างนี้ โดนย้อนเกล็ดอยู่อย่างนี้ จนมันระวัง แล้วควบคุมให้ได้ เราทำ เพื่อความสงบระงับ เราทำเพื่อความดีของเรา เราทำเพื่อความสุขของเรา แล้วพอมัน เป็นได้จริงเห็นได้จริง จิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นกาย จิตเห็นเวทนา จิตเห็นธรรม เรา ก็ วิปัสสนาของเรา ใช้ปัญญาของเราไป ปัญญาเริ่มต้นก็เดินไม่เป็น พอเดินขึ้นไปก็ลุ่มลูก คลุกคลาน อ้าว มันมีอยู่จริงหรือ อ้าว ที่มันจับได้จิตจริงๆ หรือ จิตจริงๆ มันเป็นอย่างนี้ หรือ เอ้ มันเป็นความสุขๆ ความสุขกับสังขารมันอันเดียวกันหรือเปล่า เอ..ทดสอบ ทดลอง ทดสอบทดลองแบบทางวิทยาศาสตร์ แบบผู้มีการศึกษา มีการศึกษาต้องคิดอย่าง นี้ เปรียบเทียบอย่างนี้ กลัวผิดๆ กลัวมันจะผิดพลาด แล้วทำยังไงต่อ

เพราะกลัวผิดมันก็เลยผิดใจ แต่ถ้ามันมีสติปัญญาสู้กับมัน ผิดก็ผิดสิ ผิดจะเป็น อะไรก็คนไม่เคยทำ แต่ถ้าทำแล้วพอผิด ผิดแล้วตั้งตัวใหม่ ผิดแล้วตั้งสติใหม่ ทำให้มัน สงบขึ้นมา แล้วกว่ามันจะสงบมันก็เห็นโทษใจ เห็นโทษ กว่าเราจะสงบขึ้นมา เหมือนกับ เราหาเงิน กว่าจะได้เงินได้ทองมาพอใช้จ่ายพุ่มเฟือย กว่าจิตจะสงบได้ พอสงบได้เราจะมี สติปัญญา เราก็ออกฝึกหัดใช้ปัญญา พอใช้ปัญญาไป เห็นใหม่ มันได้เงินมาแล้วนี่เราไป ซื่อขายแลกเปลี่ยนขึ้นมา มันก็มีผลกำไรขึ้นมา ใช้ปัญญาแยกแยะไป ผลที่ตอบรับขึ้นมา มันลึกกว่า มันสุขกว่า มันดีกว่า นี่มันพัฒนาการขึ้นไป

นี่ทำจริงๆ ไม่ได้คุย ถ้าหวังจะคุยหวังจะรู้นี้ไม่ได้หรอก เพราะมันพยายามจะจำไว้ จำคือสัญญา พยายามจำ พยายามก๊อปปี้ เพื่อจะเอาไว้คุย คุยได้แต่ทำไม่ได้ ถ้าทำได้ขึ้นมา ทำขึ้นมาจริงๆ ถ้าทำขึ้นมาจริงๆ มันจะไปไหน ความจริงกับความจริงมันอันเดียวกัน ถ้า ทำแล้วพูดที่ไหนใครพูดเหมือนกันหมดนะ ถ้ามันเป็นความจริง แต่เพราะมันไม่จริงนี่สิ ราคาคุย พอราคาคุยหลายๆ คนคุยกันมันยิ่งฟันเพื่อน มันยิ่งไปใหญ่เลย

ถ้าเป็นความจริงนะ ใครพูด สามเณรอายุ ๗ ขวบเป็นพระอรหันต์ เด็ก ๗ ขวบมัน ก็พูดกับพระอรหันต์ที่อายุมากกว่าเหมือนกัน อันเดียวกัน แล้วรู้ด้วย เข้าใจด้วย มัน เป็นไปได้จริงด้วย ถ้าทำจริงๆ มันเป็นแบบนั้น ถ้าทำจริงๆ เราก็ต้องต่อสู้เอาความจริงของ เรา ต่อสู้ทำความเป็นจริงของเรานะ เราประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงขึ้นมาเห็นไหม

ฉะนั้น สิ่งที่ศึกษาในปริยัติ เขาว่าต้องศึกษา การศึกษานี้ศึกษาไว้ ศึกษาไว้ปฏิบัติ ไม่ใช่ศึกษาไว้ไม่ ศึกษาไว้รอด ศึกษาไว้เป็นแนวทาง พอมีแนวทางขึ้นมาเพราะการก้าว เดิน เพราะไม่มีแนวทางเราก็สงสัย แต่พอมีแนวทาง แนวทางนั้นทำให้สงสัยซ่อนขึ้นไป อีก แต่ศึกษาแล้ววางไว้ ศึกษาทำไม ศึกษากันสงสัยไป ศึกษาอ้างว่ายังไม่รู้ รู้แล้ว รู้แล้ว แล้ววางไว้ด้วย เพราะความรู้ไม่ใช่ความจริง

ถ้าความจริงขึ้นมาะ ความจริงมันเป็นจริงๆ ขึ้นมา เพราะมันเป็นความจริง จริง อันนี้ เห็นไหม ความรู้อันนั้นมันเป็นความจำ ความจำคือสัญญา อันนี้พอมันรู้จริงขึ้นมา มันรู้จริงนี้ถ้าเป็นศีล ศีลนี้มันเป็นความสงบ เป็นปกติของใจ ใจมีความสงบนะ ใจมันเป็น ปกติ มีความสุข ใครจะว่าอย่างไร ใครจะเป็นอย่างไร เราก็อยู่ของเราได้ ถ้ามันไม่ปกติสิ ใครว่าอะไรมันร้อนนะ ไม่ว่ามันก็จะไปอยู่แล้ว พอว่ามันไปเลย เพราะมันไม่ปกติ เห็น ใหม ศีล สมาธิ สมาธิคือความปกติของใจ ถ้ามันมีสมาธิมันปกติแล้ว ปกติแล้วพอฝึกหัด ใช้ปัญญาเพราะจิตมันจริง สติปัญญา ๔ ก็เลยจริงใจ ถ้าจิตมันไม่มี จิตมันปลอม สร้าง ภาพ สติปัญญา ๔ ปลอมทั้งนั้น ของปลอมๆ เอาไว้คุย คุยกันด้วยเล่ห์ด้วยกล ไม่มีความ จริงเลย

แต่เราจะปฏิบัติเขาจะคุยมันเรื่องกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เราก็มีกิเลส เราจะ ชำระล้างกิเลส เราจะทำความจริงของเรา เราไม่คุย เราจะทำ ถ้าเราจะทำนะ ใครจะว่าใคร จะเสียคดียังไงมันก็เรื่องของเขา เราทำของเรา เรามุมนะบากบั่นมากน้อยแค่ไหนผลที่ เกิดขึ้นจะเป็นสมบัติของเรา ผลที่เกิดขึ้นจากความมุมนะบากบั่น ถ้าผิดมันก็เป็น ประสพการณ์ ถ้าถูกก็เป็นสมาธิ ถ้าถูกก็เป็นปัญญาขึ้นมา นี่มันอยู่ที่ความมุมนะบากบั่น ของเรา มันเป็นผลของหัวใจของเรา ธรรมสถิตในกลางหัวใจของเรา

ธรรมของหลวงตาท่านพูด สิ่งที่สัมผัสธรรมได้คือความรู้สึกคือใจนี้เท่านั้น ไม่มี สิ่งใดสัมผัสธรรมได้เลย แม้แต่ตำรับตำรามันเป็นกระดาษเลอะหมึก มันไม่มีชีวิต มันรู้

ไม่ได้ คนไปอ่านคนไปศึกษามันต่างหาก นี่ก็เหมือนกัน สิ่งทีประพฤติปฏิบัติอ่านมาแล้ว
ก็ยังไม่เข้าใจ ถ้าปฏิบัติ เห็นใหม่ ความมูมานะความบากบั่นเพื่อหัวใจของเรา เพื่อ
ประโยชน์กับเรา ให้ปฏิบัติธรรม อย่าคุยโม้อ้อวด ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เอวัง